

JULJUSZ BALICKI i STANISŁAW MAYKOWSKI

MÓWIĄ WIEKI

CZĘŚĆ IV

CZWARTY ROK NAUKI JĘZYKA POLSKIEGO
W GIMNAZJACH

CENA ZŁ. 2-80

WRAZ ZE ZNACZKIEM NA TOWARZYSTWO POPIERANIA BUDOWY
PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

LWÓW

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IMIENIA OSSOLIŃSKICH
1936

SPIS RZECZY

Cykl I: Praca u podstaw

Mądrzy po szkodzie

	Strona
<i>Adam Asnyk</i> : Daremne żale	7
<i>Eliza Orzeszkowa</i> : Na przełomie	7

Z obłoków na ziemię

<i>Karol Świdziński</i> : Naprzód pracą	14
<i>Eliza Orzeszkowa</i> : A... B... C...	15
<i>Bolesław Prus</i> : Ze „Szkiców i obrazków“	
1. Milkące głosy	29
2. Żywy telegraf	39
3. Cienie	41
<i>Piotr Choynowski</i> : Wspomnienie o Bolesławie Prusie	43
<i>Antoni Sygietyński</i> : Nowy dorożkarz warszawski	47
<i>Henryk Sienkiewicz</i> : Niech żyje kolonizacja!	52
<i>Marja Konopnicka</i> : Z chłopskiego zagonu	
Na progu	60
Rozlegnijże się...	60
A czemuż wy chłodne rosy...	61
Zaszumił las...	62
<i>Henryk Sienkiewicz</i> : Janko Muzykant	63
<i>Klemens Junosza</i> : Łaciarz	71
<i>Tadeusz Żeleński (Boy)</i> : Wśród Stańczyków	79
Lojalna historia Polski (satyra ze „Szczutka“ 1873)	87
<i>Maryla Wolska</i> : Tamten świat	91
<i>Henryk Sienkiewicz</i> : Bartek zwycięzca	95
<i>Jan Parandowski</i> : Karol Miarka	103

Ku pokrzepieniu serc

<i>Józef Szujski</i> : Pieśń o husarzach	108
<i>Adam Grzymała Siedlecki</i> : Golfstrom polski	110

	Strona
<i>Henryk Sienkiewicz</i> : Wspomnienie	119
Kmiecie wysadza kolubrynę	123
Przemówienie na własnym jubileuszu	129

Cykl II: Wyteżać słuch

Śpiący rycerze

<i>Marja Konopnicka</i> : Tam, w moim kraju...	133
<i>Kazimierz Tetmajer</i> : O zaśpiony rycerzak	134
<i>Stefan Żeromski</i> : Z „Syzyfowych prac“:	
1. Leśna mogiła	135
2. Na lekcji języka polskiego	137

Rok po roku marnie leci

A) <i>Stanisław Przybyszewski</i> : Nad Gopłem	143
<i>Jan Kasprówicz</i> : Pamiętam te piaski nad wodą...	151
<i>Piotr Chocyński</i> : Ojciec	152
<i>Juljusz Kaden Bandrowski</i> : Mickiewicz wraca do kraju	158
<i>Kazimierz Tetmajer</i> : Przysięga	162
B) <i>Jan Kasprówicz</i> : Z chałupy	163
<i>Władysław St. Reymont</i> : Żniwa w Lipcach	164
<i>Stefan Żeromski</i> : Do swego Boga	166
<i>Władysław Orkan</i> : Juzyna	170
<i>Kazimierz Tetmajer</i> : Ksiądz Piotr	179
<i>Józef Weyssenhoff</i> : Wóz Drzymały	195
C) <i>Pia Górska</i> : Ze wspomnień o Chełmońskim	204
<i>Tadeusz Żeleński (Boy)</i> : „Cygan nieznan“	216
Z poezji „Młodej Polski“:	
<i>Jan Kasprówicz</i> : Hej, odlogiem leży nasza rola...	225
<i>Kazimierz Tetmajer</i> : Na Anioł Pański	226
<i>Lucjan Rydel</i> : Jesienią	229
<i>Leopold Staff</i> : Deszcz jesienny	229
<i>Kazimiera Zawistowska</i> : Cmentarz	231
<i>Stanisław Korab Brzozowski</i> : O przyjdź	232
<i>Kornel Makuszyński</i> : Koncert Paderewskiego	233
D) <i>Stefan Żeromski</i> : List do przyjaciela	238
<i>Zygmunt Bartkiewicz</i> : Strajk szkolny	244
<i>Gustaw Daniłowski</i> : Z wrażeń więziennych	247
<i>Andrzej Strug</i> : Z powrotem	265

Przed samym świtem

<i>Stanisław Wyspiański</i> : Wesele (Wyjutki)	279
<i>Stefan Żeromski</i> : Na broń	316

Cykl III: Na ojczyzny łono

Wszyscy przeciw wszystkim

	Strona
<i>Jan Kasprówiec</i> : Pali się świat naokoło	323
<i>Stanisław Witkiewicz</i> : Wyjątki z „Listów do siostry“	325

Wojenko, wojenko!...

<i>Edward Słoński</i> : Ta, co nie zginęła	327
<i>Wacław Sieroszewski</i> : W „Oleandrach“	328
<i>Andrzej Strug</i> : Odznaka za wierną służbę	331
<i>Ludmiła Modzelewska</i> : Kobieta w legjonach	346
<i>Władysław Orkan</i> : Drogą Czwartaków	354
Z poezji legjonowej:	
<i>Jerzy Żuławski</i> : Do moich synów	361
<i>Józef Mączka</i> : Ze spuścizny poetyckiej:	
Gadu - gadu	362
Matuli mojej	363
Do Pamiętnika Chorażyny W. G.	364
Kiedyś	364
<i>Edward Słoński</i> : W słońcu i kwiatach	365
<i>Władysław St. Reymont</i> : Orka	366
<i>Jan Kasprówiec</i> : Rzadko na moich wargach	371

Jak strumienie do rzeki

<i>Kazimiera Illakowiczówna</i> : Daj, abyśmy do ciebie...	373
<i>Juljusz Kaden Bandrowski</i> : Baśka	374

Cykl IV: Znowu razem

Rwąc pęta

<i>Stanisław Wyspiański</i> : Modlitwa	381
<i>Stefan Żeromski</i> : Przyszłość Polski	383

We własnym domu

A) <i>Stefan Żeromski</i> : Z niedawnej przeszłości	388
<i>Jan Brzechwa</i> : Jedenastego listopada	391
<i>Józef Piłsudski</i> : Przemówienie na otwarciu pierwszego Sejmu Ustawodawczego	393
B) <i>Jan Wiktor</i> : Z wiejskiej szkoły	396
<i>Stanisław Maykowski</i> : Pewiaci	405
C) <i>Kazimiera Illakowiczówna</i> : Częstochowska	418
<i>Wincenty Burek</i> : Roleński Dół	420

	Strona
<i>Józef Piłsudski: W złotej księdze Druskienik</i>	426
<i>Jan Gwałbert Pawlikowski: Natura a kultura</i>	428
D) <i>Ferdynand Goetel: Katowice</i>	431
<i>Antoni Stoniński: Pieśń górników</i>	436
<i>Gustaw Morcinek: Miód w sercu</i>	437
E) <i>Stefan Żeromski: Port w Gdyni</i>	441
<i>Kazimierz Wierzyński: Pieśń marynarzy</i>	446
F) <i>Jan Parandowski: Ossolineum</i>	447
<i>Marja Dąbrowska: W laboratorium</i>	452
G) <i>Jarosław Iwaszkiewicz: O czym gadają jodły świętokrzyskie</i>	458
<i>Kornel Makuszyński: Dole i niedole Ludwika Solskiego</i>	462
H) <i>Juljan Tuwim: Warszawa rozblyskana</i>	472
<i>Stefan Żeromski: Szklane domy</i>	473

Siejba

<i>Stefan Żeromski: Wezwanie</i>	482
<i>Józef Piłsudski: Jaką mamy przed sobą drogę?</i>	483

SPIS RYCIN

	Strona
<i>Juljusz Kossak</i> : Omnibus warszawski z r. 1870	9
<i>Feliks Brzozowski</i> : Krajobraz leśny	10
Dworzec kolei żelaznej warszawsko-wiedeńskiej z r. 1872	11
Żyrardów — Fabryka około r. 1872	12
Eliza Orzeszkowa, według fotografii z natury	21
<i>Juljusz Kossak</i> : Aleje Ujazdowskie w r. 1870	31
<i>Franciszek Kostrzewski</i> : Na Nowym Świecie	33
<i>Antoni Holewiński</i> : Ogród Saski w Warszawie	35
<i>Franciszek Kostrzewski</i> : Na Starem Mieście	37
<i>Antoni Zaleski</i> : Książki na poddaszu	39
Bolesław Prus, według fotografii	45
<i>Karol Pilatti</i> : Dorożkarz warszawski	47
<i>Franciszek Kostrzewski</i> : Karykatura	52
<i>Walerjan Brochocki</i> : Krajobraz nadwiślański	55
Dwór modrzewiowy w Smardzewiu pod Sieradzem	57
Widok na t. zw. Okop szwedzki pod Warką	59
<i>Franciszek Kostrzewski</i> : Janko Muzykant	67
<i>Jan Piwarski</i> : Prowincjonalny krawiec	71
<i>Jan Matejko</i> : Stańczyk	79
„Pokłon Nowej Ekscelencji“ (karykatura ze „Szczutka“)	87
Mapa obrazkowa Europy (karykatura ze „Szczutka“)	89
Atak piechoty pruskiej na baterję kartaczy pod Gravelotte (według współczesnej ryciny)	99
Karol Miarka, według fotografii z natury	103
<i>Jan Matejko</i> : Autoportret	111
<i>Jan Matejko</i> : Batory pod Pskowem (fragment obrazu)	113
<i>Leon Wyczółkowski</i> : Portret Henryka Sienkiewicza	116
Autograf Henryka Sienkiewicza	118
Obleżenie Jasnej Góry przez Szwedów, według współczesnej ryciny	123
Pałac Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku	129
<i>Władysław Skoczylas</i> : Rycerze śpiący w Tatrach	134
Mysia wieża w Kruszwicy nad Gopłem, według fotografii Jana Bulhaka	147

	Strona
Wacław Szymanowski: Medaljon Adama Mickiewicza	158
Jacek Malczewski: Portret Władysława St. Reymonta	165
Stanisław Witkiewicz: Pasterze owiec	170
Stanisław Witkiewicz: Na halę	175
Stanisław Witkiewicz: Smrek halny	177
Józef Mehoffer: Kościółek wiejski	179
Leon Wyczółkowski: Portret Józefa Chełmońskiego	204
Józef Chełmoński: Czaple	207
Józef Chełmoński: Pastuszek	211
Józef Chełmoński: „Kaprysuchno“	213
Stanisław Wyspiański: Wieża zegarowa Katedry na Wawelu	217
Leon Wyczółkowski: Portret Kazimierza Tetmajera	218
Stanisław Wyspiański: Portret Stanisława Przybyszewskiego	219
Górna część karty tytułowej „Życia“	220
Stanisław Wyspiański: Ozdobnik pomieszczony w „Życiu“	220
Damazy Kotowicz: Portret Jana Kasprowicza	221
Fryderyk Pautsch: Portret Leopolda Staffa	223
Juljan Falat: Kraków — widok od strony Barbakanu	225
Ignacy Paderewski, według fotografii	233
Stanisław Lenc: Strajk	251
Antoni Kamiński: Z dni rewolucyjnych	259
Stanisław Wyspiański: Okładka „Wesela“ (wydanie III)	279
Stanisław Wyspiański: Portret dziennikarza (R. Starzewskiego)	281
Stanisław Wyspiański: Portret Pana Młodego (L. Rydla)	283
Stanisław Wyspiański: Kwiat	290
Stanisław Wyspiański: Portret Gospodarza (Wł. Tetmajera)	295
Stanisław Wyspiański: Kwiat	315
Stanisław Wyspiański: Autoportret	316
Stanisław Wyspiański: Widok na kopiec Kościuszki	318
Konrad Krzyżanowski: J. Piłsudski	326
Leopold Gottlieb: Portret Wacława Sieroszewskiego	329
Leon Wyczółkowski: Trębacz	331
Juljan Falat: Portret Józefa Piłsudskiego	337
Leopold Gottlieb: Portret Edwarda Rydza Śmigłego	341
Leon Wyczółkowski: Mogiły legionistów	345
Wojciech Kossak: Legionista	355
Ferdynand Ruszczyc: Orka	366
Orzeł zygmunowski (z Muzeum Lubomirskich we Lwowie)	383
Stanisław Grabowski: Portret Marszałka Piłsudskiego	395
Stanisław Chrostowski: Jaskółki	405
Edmund Bartłomiejczyk: W kuchni pewiackiej	411
Stanisław Kamocki: Krajobraz letni	423
Stanisław Chrostowski: Las	427
Aleksander Świeszewski: Czarny Staw	429
Drapacz chmur w Katowicach	433

Olejarnia w Gdyni	441
Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie	449
Edmund Bartłomiejczyk: W laboratorium	452
Zofja Kamińska: Głowa Stefana Żeromskiego	458
Stanisław Wyspiański: Solski jako Chudogęba w „Wieczorze Trzech Króli“	465
Stanisław Wyspiański: Solski jako Wiarus w „Warszawiance“	469
Witold Kłębowski: Projekt Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie	473
Pawilon Przemysłu szklanego na Powszechnej Wystawie Krajowej 1929 r.	475
Centralny Instytut Wychowania Fizycznego w Warszawie	479
Tadeusz Michejda: Willa w Katowicach	481

